पु॰ना International School

Shree Swaminarayan Gurukul, Zundal

Grade –VIII

Gujarati

Specimen

copy

Year- 2022-23

પાઠ – ૬ સંસ્કારે સર્જ્યું સ્વર્ગ

અઘરા શબ્દો

1. સંવર્ધન
2. દાયકો
3. સિકલ
4. શ્રેય
5. હરિયાળી
6. લીલોતરી
7. દરકાર
8. સંકલ્પ
9. પ્રોત્સાહન
10. ઘેઘુર
11. જાહેર
12. મબલક
13. વન
14. સફળતા
15. પ્રદૂષિત

શબ્દાર્થ

1. સંવર્ધન- વધારવુંતે
2. દાયકો - દસવર્ષ
3. સિકલ - ચહેરો
4. શ્રેય - યશ
5. હરિયાળી- લીલોતરી
6. દરકાર - કાળજી
7. સંકલ્પ - નિશ્ચય
8. પ્રોત્સાહન - ઉત્તેજન
9. ઘેઘુર - ઘનઘોર
10. જાહેર - સાર્વજનિક
11. મબલક - પુષ્કળ
12. વન - જંગલ
13. પ્રદૂષિત - બગડેલું
14. અહોભાવ - વખાણ

સાહિત્ય

૧) સંસ્કાર ગામમાં આવ્યો ત્યારે કયા ધોરણમાં ભણતો હતો?

જ) સંસ્કાર ગામમાંઆવ્યો ત્યારે છઠ્ઠા ધોરણમાં ભણતો હતો.

૨) સંસ્કારે સર્જ્યું સ્વર્ગ પાઠમાં પુરુષોત્તમ ભાઈ કેટલા વર્ષો પછી વતનમાં પાછા આવ્યા હતા ?

જ) સંસ્કારે સર્જ્યું સ્વર્ગ પાઠમાં પુરુષોત્તમભાઈ 25 વર્ષો પછી વતનમાં પાછા આવ્યા હતા.

૩) સંસ્કારે સર્જ્યું સ્વર્ગ પાઠમાં ગામની સિકલ બદલી નાખવાનું કામ કોણે કર્યું હતું?

જ) સંસ્કારે સર્જ્યું સ્વર્ગ પાઠમાં ગામની સિક્કલ બદલી નાખવાનું કામ ગામમાં આવેલા નવા શિક્ષકના દીકરાએ કર્યું હતું.

૪) સંસ્કારને વૃક્ષ ઉછેરમાં કોણે મદદ કરેલી ?

જ) સંસ્કારને વૃક્ષ ઉછેરમાં શિવરામકાકા અને સરતાનકાકા એમદદ કરેલી.

૫) અઢી દાયકા એટલે કેટલા વર્ષ ?

જ)અઢી ગાયકા એટલે 25 વર્ષ.

નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ સવિસ્તાર લખો

૧) સંસ્કારના સંકલ્પના પરિણામ જણાવો

જ)સંસ્કારના સંકલ્પના લીધે જ સુકાપટ ગામમાં હરિયાળી છવાઇ ગઇ. ગામના બધા જ જાહેર સંકુલો લીલાછમ થઇ ગયા સાથે નક્ષત્ર વન પણ બની ગયું.

૨) સવજીભાઈ સંસ્કારના કામમાં કેમ જોડાયા હશે?

જ)સવજીભાઈ એ શિક્ષકના દીકરા સંસ્કારને સતત વૃક્ષારોપણનું કામ કરતું અને વૃક્ષોનું જતન કરતું જોયો . તેમણે વિચાર્યું કે બહારગામનો છોકરો આટલું બધું કામ કરે તો આપણી તો ફરજ થાય ને તેથી સવજીભાઈ સંસ્કારના કામમાં જોડાયા હશે.

૩) કયા-કયા વૃક્ષો ઉછેરવામાં સંસ્કાર ની સફળતા ન મળી?

જ) કેમ જો સાગ ,સીસમ ,સાદડ વાસ નાગકેસર જેવા વૃક્ષો ઉછેરવામાં સંસ્કારની સફળતા ન મળી કારણકે એ ગામમાં વરસાદ ઘણો ઓછો પડે છે.

વ્યાકરણ

નીચેનીકહેવતોનોઅર્થઆપીવાકયમાંપ્રયોગકરો

૧) પારકી આશા સદા નિરાશ- બીજા ઉપર આધારરાખવો નકામું છે

વાક્ય –રામુકાકા એ બાજરી લણવા માટે ચાર દિવસ સુધી રાહ જોઈ પણ મજૂર આવ્યા જ નહીં ત્યારે એ મનોમન બબડિયા પારકી આશા સદા નિરાશ

૨) જાત મહેનત જિંદાબાદ- પોતાની મહેનત થી જ સફળતા મળે

વાક્ય- અજય ગામની સફાઇ માટે પોતે જ મંડી પડતો એમાન તો કે જાતમહેનત જિંદાબાદ.

નીચેના રૂઢિ પ્રયોગનો અર્થ આપી વાકયમાં પ્રયોગ કરો

૧) જુદો માટીનો માનવી- જૂદી પ્રકૃતિ ધરાવનાર માણસ

વાક્ય -__________________________

૨) કમર કસવી –હિંમત કરવી, તૈયાર થવું

વાક્ય -__________________________

3)જીવ કપાઇ જવો –દુઃખી થવું

વાક્ય -__________________________

૪) કદમથી કદમ મેળવવા –સાથે મળીને કાર્ય કરવું

વાક્ય -__________________________

૫) લોઢા ના ચણા ચાવવા – ખૂબ જ અઘરું કામ કરવું

વાક્ય -__________________________

પર્યાવરણ નું જતન કરવા માટે તમે શું કરશો ?

1. વધુને વધુ વૃક્ષો વાવી વૃક્ષોનું જતન કરીશું.
2. વૃક્ષો કદીયે કાપી શું નહી.
3. પાણીનો કરકસરપૂર્વક ઉપયોગ કરીશું.
4. વપરાયેલા પાણી વડે કિચન ગાર્ડન ઉભો કરીશું.
5. રાસાયણિક ખાતરોનો બેફામ ઉપયોગ કરીશું.
6. છાણીય ખાતરનો ભરપૂર ઉપયોગ કરીશું.

પર્યાવરણ પર નિબંધ.

પર્યાવરણ બચાવો નિબંધ

માનવી કુદરતનું જ અંગ છે. માનવજીવન પર્યાવરણને અનુસરે છે. માનવ સંસ્કૃતિના વિકાસમાં કુદરતનો મહત્વનો ફાળો રહ્યો છે. ડાર્વિનના ઉત્ક્રાંતિવાદના સિધ્ધાંત અનુસાર માનવીની ઉત્પત્તિ કુદરતના તત્વોમાંથી થઇ છે. દરેક જીવ પછી ભલે તે માનવી હોય કે પશુ-પંખી કે જીવ-જંતુ દરેક પોતાનું જીવન ટકાવી રાખવા માટે કુદરતી સંસાધનોનો જ ઉપયોગ કરે છે. કુદરતી સંસાધનોનો ઉપયોગ કરીને માનવી તેની સુખ સુવિધાઓ તથા ભૌતિક સગવડોમા વધારો કરે છે.

આમ સમગ્ર સૃષ્ટી પર્યાવરણને આભારી છે. આ બાબત માનવી સારી પેઠે જાણતો હોવા છતાં તે પર્યાવરણનો બેફામ ઉપયોગ કરે છે. પર્યાવરણનું જતન એ માનવીની નૈતિક જવાબદારી છે. ભારતીય નાગરીકો માટે તો એ બંધારણીય ફરજ પણ છે. પરંતુ માનવીએ તેનું જતન કરતાં પતન વધુ કર્યુ છે. જેથી હાલમાં સમગ્ર વિશ્વ ગ્લોબલ વોર્મિંગની સમસ્યાથી પ઼ીડીત છે.

પર્યાવરણ નું મહત્વ નિબંધ

વૃક્ષા વાવો જીવન બચાવો એ માત્ર સૂત્ર નથી એ આપણી જવાબદારી પણ છે. જો આપણે પર્યાવરણનુ સંરક્ષણ નહી કરીશુ આપણી ભાવિ પેઢીને સુંદર કુદરતી વારસો નહી આપી શકીશુ. પર્યાવરણના વધતા જતા પ્રદુષણથી સમગ્ર વિશ્વ અત્યારે ચિંતિત છે. તેથી યુનાઈટેડ નેશન્સ દ્વારા સને. ૧૯૭૨થી દર વર્ષે ૫મી જુનને વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસ તરીકે ઉજવવામાં આવે છે. અત્યારે ૧૦૦ થી પણ વધુ દેશોમાં વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવે છે.

માનવીએ સમગ્ર સૃષ્ટિનું સૌથી બુદ્દિશાળી પ્રાણી છે. પર્યાવરણનો સૌથી વધુ ઉપભોગ પણ માનવીએ જ કર્યો છે. આજના આધુનિક યુગમાં જ્યારે દુનિયા વિકાસની હરણફાળ ભરી રહી છે. ત્યારે વિકાસની આંધળી દોટમાં માનવી કુદરતી સંપતિનું જતન અને સંરક્ષણ કરવાની જવાબદારીમાંથી છટકી ગયો છે. ઔદ્યોગીક વિસ્તારોનો વિસ્તાર કરવા માટે, ખેતી માટે તથા માનવજીવન માટે ઉપયોગી ફર્નિચર તથા રાચરચીલુ બનાવવા માટે આપણે કોઇ પણ સંકોચ કે શરમ વિના આડેધડ વૃક્ષોનું નિકંદન કાઢ્યુ છે. પર્યાવરણની જાળવણી એ એકવીસમી સદીના માનવી માટે સૌથી પડકારરૂપ સમસ્યા છે.

કવિતા- ૭ ચોખ્ખાઈ ના સરદાર

અઘરાશબ્દો

1. ચોખ્ખાઇ
2. સરદાર
3. ઉકરડો
4. વારેવારે
5. ચકચકતા
6. રોગ
7. નિર્મળ
8. વેરઝેર
9. પ્રાણશક્તિ
10. પયગામ

શબ્દાર્થ

1. ચોખ્ખાઇ - સફાઇ
2. સરદાર - આગેવાન
3. ઉકરડો - છાડઅનેપૂજાનોઢગલો
4. વારેવારે - વારંવાર
5. ચકચકતા - ઝગઝગતા
6. રોગ - બીમારી
7. નિર્મળ - સ્વચ્છ
8. વેરઝેર - શત્રુતા
9. પ્રાણશક્તિ - જીવનનીશક્તિ
10. પયગામ – સંદેશો

સાહિત્ય

નીચેના પ્રશ્નો એક-બે વાકયમાં જવાબ લખો

૧) ચોખ્ખાઈનું રાજ ચાલવાથી શાનો ઝડો લહેરાશે ?

જ) ચોખ્ખાઈનું રાજ ચાલવાથી તંદુરસ્તી નો ઝડો લહેરાશે .

૨) ચોખ્ખાઇ દ્વારા દેશનું નામ કેવી રીતે રોશન થશે ?

જ) ચોખ્ખાઇ રાખવાથી ચોખ્ખાઈની જ આણ ફેલાશે .તેથીં આખાય દેશમાં તંદુરસ્તીનો ઝડો લહેરાશે . પરિણામે દેશનું નામ રોશન થશે .

૩) આપણી દેશ ભક્તિ અને પ્રાણશક્તિ કોને કહેવામાં આવી છે ?

જ)આપણી દેશભક્તિ અને પ્રાણ શક્તિ ચોખ્ખાઇને કહેવામાં આવી છે

નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ સવિસ્તાર લખો

૧) ચોખ્ખાઈ ના સરદાર ક્યાં ક્યાં કામ કરે છે ?

જ) ચોખ્ખાઈના સરદાર ઘરવાળી ઝૂડીને ,આંગણ –શેરીવાળીને ચોખ્ખા રાખે છે .કચરાનો ઉકરડો ગમે ત્યાં થવા દેતા નથી .તેઓ વારંવાર હાથ ધુએ છે .થાળીવાટકો માજીને ચોખ્ખા રાખે છે .પોતાના શરીરને પણ નાહી ધોઇને ચોખ્ખું રાખે છે .ગામ તથા શહેરને પણ સ્વચ્છ કરે છે .

૨) ચોખ્ખાઈને દેશભકતિ કેમ કહી હશે ?

જ) ચોખ્ખાઈ રાખવાથી શરીર તંદુરસ્ત રહે છે . ઘર ,શેરી ,ગામ કેશહેર પણ નિરોગી રહે છે .આમ, દેશનો દરેક નાગરિક તંદુરસ્ત રહે તો આખોયે દેશ તંદુરસ્ત રહે .પરિણામે દેશ ધારે તેવી અને તેટલી પ્રગતિ કરી શકે . તેથી જ તો ચોખ્ખાઈ ને દેશભકતિ કહેવામાં આવી છે .

૩) ગંદકી દૂરકરવા શું –શું થઈ શકે ?

જ) ગંદકી દૂર કરવા ગામમાં મહાસફાઇનું અભિયાન ચલાવવું પડે . ઠેરઠેર કચરા પેટી મુકાવવી પડે . ભરાઈ ગયેલ કચરાપેટી ઓ સમયસર ખાલી કરાવવાની વ્યવસ્થા કરાવવી પડે . ગામના લોકોમાં 'ગંદકીથી બીમારી આવે છે .' તે માટે ની જાગૃતિ ફેલાવવી પડે .

વ્યાકરણ

નીચેના આપેલા પ્રશ્નોના સાચા વિકલ્પ શોધી લખો

૧) આપણે શાના સરદાર છીએ ?

અ) સરહદના બ) ચીખ્ખાઈના

ક) ગંદકીના ડ) આંગણ- શેરીના

૨) શહેર –ગામ ચોખ્ખા થવાથી શાનું નામો નિશાન મટી જશે ?

અ) ગંદકીનું બ) રોગનું

ક) વેરઝેરનુ ડ) ઉકરડાનું

૩) ચોખ્ખાઈ થકી તંદુરસ્તીનો ઝડો લહેરાયતો કોનું નામ રોશન થશે ?

અ) ગામનું બ) શહેરનું

ક) દેશનું ડ) અમારું

૪) 'નામો નિશાન મટી જશે ' એટલેશું ?

અ)નામના થશે બ) કીટી ફેલાશે

ક)નિર્મૂળ થશે ડ) મોટું નામ થશે

નીચેનાશબ્દોનાવિરોધીશબ્દલખો

1. સફાઈ - ચોખ્ખાઈ
2. આગેવાન - સરદાર
3. ઝગમગતા- ચકચતા
4. શરીર - તન
5. પવિત્ર - નિર્મળ
6. દ્વેષઅનેશત્રુતા - વેરઝેર
7. ઉજળું - રોશન

નીચેના વાક્યોક્યાંછે તેઓળખીબતાવો

1. વાહ ! સુંદરહસ્તાક્ષરછે !- <u>ઉદ્ગાર્વાક્ય</u>
2. વાસુ ફૂટબોલ રમે છે . <u>સાદું વાક્ય</u>
3. તમે કાલે શું ખાધું હતું ?- **પ્રશ્નાર્થ વાક્ય**

4. અમારા શિક્ષક ખુબ જ હોશિયાર છે. સાદું વાક્ય
5. મનસ્વી કાલે ક્યાંગઈ હતી ?- **પ્રશ્નાર્થ વાક્ય**

નીચેનારૂઢિપ્રયોગોનાઅર્થઆપીવાક્યમાંપ્રયોગકરો

1. નામો નિશાન મટવું – નિર્મૂળ થવું
2. રાજ ચાલવું – ઝાડો લહેરાવો
3. રોશન થવું – આબરૂ વધવી

પાઠ- ૮ મામા નો પત્ર

અઘરાશબ્દો

1. પેરક
2. શુભેચ્છા
3. વિલ્હચેર
4. કેર
5. કાબેલ
6. નોબત
7. સક્લપ

અઘરાશબ્દો

8. પેરક - પ્રેરણા
9. શુભેચ્છા - શુભથાઓએવીઇચ્છા
10. વિલ્હચેર - પીડાવાળીખુરશી
11. કેર - જુલમ
12. કાબેલ - હોશિયાર
13. નોબત - સમય
14. સક્લપ – નિચ્ચ

સાહિત્ય

નીચેનાપ્રશ્નોનાજવાબએકવાક્યમાંલખો

૧) પ્રાચીના મામા ક્યાં રહે છે ?

જ) પ્રાચીના મામા સુરતના રાંદેર વિસ્તારમાં આવેલી વિઠલનગર સોસાયટીમાં રહે છે .

૨) પ્રાચીના મામા એ કઈ તારીખે પત્ર લખ્યો છે ?

જ) પ્રાચીના મામાએ તા. ૧૮\૧૦\ ૨૦૨૨ ના રોજ પત્ર લખ્યો છે .

૩)મૃદુલઘોષ શામાં કામગીરી કરતા હતા ?

જ)મૃદુલઘોષ ભારતીય હવાઈદળમાં કામગીરી કરતા હતા .

૪) મનોજ ભીંગારે અકસ્માતમાં બન્ને હાથ ગુમાવતા શું કર્યું ?

જ)મનોજ ભીંગારે અકસ્માતમાં બન્ને હાથ ગુમાવતા મોઢે થી ચિત્ર દોરવાનું કામ શું કર્યું .

૫) મોં કે પગથી ચિત્રો દોરનારા ના મંડળની ખાસિયત શું છે ?

જ) મોં કે પગથી ચિત્રોદોરનારા ના મંડળની ખાસિયત છે કે એ દાન લેતા નથી ,પણ એમને બનાવેલા સુંદર ચિત્રો , શુભેછાકાર્ડ્સ ,કેલેંડર .બેગ ,ટી – શર્ટ વગેરે વેચે છે .

નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ ત્રણ –ચાર વાક્યો માં લખો

૧) મૃદુલ ઘોષે કોની મદદથી પેટીગ શોખ પૂરો કર્યો ?

જ)મૃદુલ ઘોષે હાથથી ચિત્રો દોરી ન શકે તેવા ચિત્રકારો ને પગ થી કે મોથી દોરતા શીખવનાર સંસ્થાની મદદથી પેટીંગનો શોખ પૂરો કરવાનો સંકલ્પકર્યો .

૨) કરોડરજ્જુને ઈજા થવાથી મૃદુલભાઇ ની શી હાલત થઈ ?

જ) કરોડરજ્જુને ઈજા થવાથી મૃદુલભાઇ ના હાથ અને પગ નકામા થઇ ગયા વિલ્લ્ચેરમાં જ જિંદગી ગુજારવાની નોબત આવી.

વ્યાકરણ

નીચેના પ્રશ્નોના સાચો વિકલ્પ શોધી લખો

૧)પ્રાચીના મામા નું નામ શું છે ?

અ) મનોજભિંગરે　　બ) વિવેકભરતી

ક) આશિષભાઇ　　ડ) મૃદુલઘોષ

૨)મામા એ પત્રમાં શાની શુભેછા પાઠવી છે ?

અ)દિવાળી અને નવા વર્ષની

બ)જન્મ દિવસની

ક) પરીક્ષામાં પ્રથમ આવવાની

ડ) રમત ગમતમાં પ્રથમ આવવાની

૩)મામા એ લખેલું શુભેચ્છ અ। કાર્ડ કોને બનાવ્યું છે ?

અ) પ્રાચીએ　　બ) સંસ્થાએ

ક) મામાએ　　ડ)દિવ્યગચિત્રકારે

૪)દિવ્યાંગ ચિત્રકાર મનોજ ભીંગારે ક્યાં રાજ્યના છે ?

અ) ગુજરાતના　　બ) રાજસ્થાન

ક) પંજાબના　　ડ) મહારાષ્ટ્ર

૫) મૃદુલઘોષ અને મનોજ ભીંગારે શાના વડે ચિત્ર દોરતા હતા ?

અ) હાથ વડે બ) પગ વડે

ક) આંગળીઓ વડે ક) મોં વડે

નીચેના શબ્દોને શબ્દકોશના ક્રમમાં ગોઠવો

૧)હવાઈ ,સારી ,નોબત ,નામ

જ) નામ ,નોબત ,સારી ,હવાઈ

૨) પ્રેરક ,ચિત્રકાર ,એકમ ,પગ

જ)એકમ,ચિત્રકાર,પગ, પ્રેરક

૩)મજા ,અમારા ,દિવાળી ,રાજકોટ

જ),અમારા,દિવાળી ,મજા,રાજકોટ

૪) હાથ ,નકામા ,ગજબ ,વાત

જ) ગજબ ,નકામા,વાત, હાથ

શબ્દ સમૂહ માટે એક શબ્દફૂસમાંથી પસંદકરી લખો

(વહીલચેર ,કરોડરજ્જુ ,પ્રેરક ,ચિત્રકાર ,નકામું)

1. પ્રેણા,ગતિ કે ઉત્તેજન આપનારું - **<u>પ્રેરક</u>**
2. ઉપયોગવિનાનું - **<u>નકામું</u>**
3. પૈડાંવાળીખુરશી - **<u>વહીલચેર</u>**
4. ચિત્રદોરનાર - **<u>ચિત્રકાર</u>**
5. કરોડમાંથી પસાર થતું જ્ઞાનતંતુનું દોરડું - **<u>કરોડરજ્જુ</u>**

નીચેનાશબ્દોનાસમાનાર્થીશબ્દોલખો

1. જુલમ - કેર
2. હોશિયાર - કાબેલ
3. કલાકાર - આર્ટિસ્ટ
4. સમય - નોબત
5. સંકલ્પ - નિચ્ય

નીચેનાશબ્દોનાવિરોધીશબ્દોલખો

1. સફળ x નિષ્ફળ
2. મર્યાદા x વિષેશતા
3. પ્રિય x અપ્રિય
4. આશા x નિરાશા
5. હારવું x જીતવું

તમેછાત્રાલયમાંરહીનેઅભ્યાસકરોછો.
તમારોદૈનિકકાર્યક્રમજણાવતોપત્રતમારાપિતાજીનેલખો.
દિક્ષિતપટેલ

વિદ્યાર્થીછાત્રાલય,
સુરેન્દ્રનગર – 363 001.
તા. 1 – 8 – 18

પૂજ્યપિતાજી,

તમારોપત્રમળ્યો. તમનેમારીસતતચિંતારહ્યાકરેછેતેજાણ્યું. પરંતુહવેમનેછાત્રાલયમાંરહેવુંગમેછે. અમારા છાત્રાલયનો દૈનિક કાર્યક્રમજ એવો છે કે અમે સતત પ્રવૃત્તિમય રહીએ છીએ.

દરરોજ સવારે પાંચ વાગે ઊઠવાનું. દૈનિકક્રિયા પતાવીને પ્રાર્થનામાં જોડાવાનું. પછી સફાઈ કાર્ય કરવાનું. તેમાં મેદાન સફાઈ ઉપરાંત બાથરૂમ અને શૌચાલય સફાઈ પણ ખરીજ. પછી સ્નાન કરવાનું. સ્નાન પછી નાસ્તો. સવારે 7.30થી 10.00 વાગ્યા સુધી અભ્યાસ કરવાનો. જમીને અગિયાર વાગે નિશાળે જવાનું. શાળામાં ભણવાના વિષયો ઉપરાંત સંગીત, ચિત્ર, કમ્પ્યુટર જેવા વિષયો શીખવાના અને રમવાનું તો ખરુંજ.

સાંજે સાડા પાંચ વાગે છાત્રાલય પર આવવાનું. હાથપગ – મોં ધોઈ થોડો આરામ કરવાનો. સાંજે સાત વાગે જમીને ફરવા જવાનું. આઠ વાગે સમૂહ પ્રાર્થના. તેમાં દરરોજ પાંચ – દસ મિનિટની ચિંતનિકા. પછી 10.30 સુધી અભ્યાસ કરી સૂઈ જવાનું. રવિવારે કે રજાના દિવસે બપોર પછી મિત્રો સાથે દૂરના સ્થળે ફરવા જવાનું.આમ, અહીં નિયમિત અભ્યાસ સાથે સુટેવોનું ઘડતર થાયછે. તમે મારી જરાય ચિંતા કરશો નહિ.

મમ્મીનેમારીયાદ.

દાદા – દાદીનેમારાપ્રણામ.

લિ. તમારોપુત્ર
દિક્ષિતના પ્રણામ.

પાઠ - ૯ગરવીગુજરાતનોગરબો

અઘરાશબ્દો

1. રળિયામણું
2. ઉત્સવ
3. બેવડાવવું
4. પ્રતીક
5. ડોકાવું
6. તક -
7. કુતૂહલ
8. પ્રભાતિયું
9. પ્રાચીન
10. અંતર

શબ્દાર્થ

1. રળિયામણું - સુંદર
2. ઉત્સવ - તહેવાર
3. બેવડાવવું - બમણું
4. પ્રતીક - ચિહ્ન
5. ડોકાવું - દેખાવું
6. તક - અવસર
7. કુતૂહલ - કશુંકનવુંજોવાજાણવાનીઆતુરતા
8. પ્રભાતિયું - સવારમાંગાવાનુંએકપ્રકારનુંપદ
9. પ્રાચીન - પુરાતન , જૂનું
10. અંતર - હૃદય

સાહિત્ય

નીચેનાપ્રશ્નોનાએક -બેવાક્યમાંજવાબલખો

૧)પૂર્વીક્યાંદેશમાંથીખુશાલીનાઘરેઆવીછે ?

જ)પૂર્વીઅમેરિકાથીખુશાલીનાઘરેઆવીછે.

૨)પૂર્વીખુશાલીનાઘરેકેટલોસમયરોકવાનીછે ?

જ)પૂર્વીખુશાલીનાઘરેનવરાત્રીદરમિયાનરોકવાનીછે .

૩)કોણલોકનૃત્યોવિશેસારીજાણકારીધરાવેછે ?

જ) ખુશાલીઅનેઆદિત્યનાપપ્પાલોકનૃત્યોવિશેસારીજાણકારીધરાવેછે .

૪) પૂર્વીશાનાવિશેજાણકારીમેળવવાઈચ્છેછે ?

જ) પૂર્વીલોકનૃત્યોવિશેજાણકારીમેળવવાઈચ્છેછે.

૫)સુકેતુશાથીશરમાઈગયો ?

જ)સુકેતુશરમાઈગયો ,કારણકેતેણેનૃત્યડાન્સકહ્યુંહોવાથીબધાહસીપડ્યાહતા .

નીચેનાપ્રશ્નોનાજવાબસવિસ્તારલખો

૧)ગરબોઅનેગરબીવચ્ચેશોફેરછે ?

જ) ગરબોએટલેઘણાંછિદ્રોપડેલોમાટીનોઘડો .જયારેગરબીએટલેલાકડાનીમાંડવડી .ગરબોમોટેભાગે

સ્ત્રિઓગાયછે . કોઈવારપુરુષોએમાંજોડાયએવુંબનર, પરંતુગરબીતોમાત્રપુરુષોજગાયછે . ગરબીએપુરુષનૃત્યનોપ્રકારછે .

૨)પુરીશાનીજાણકારીમેળવવાઈચ્છેછે ? કેમ?

જ) પૂર્વીલોકનૃત્યોવિશેજાણકારીમેળવવાઈચ્છેછે ,કારણકેકેતેનેભારતનાજુદાજુદાલોકનૃત્યોનુંઘેલુંછે. આઉપરાંતતેગુજરાતનાલોકનૃત્યોવિશેજાણકારીમેળવીનેશિકાગોનાઅખબારમાંતેનાવિશેલેખલકવામાંગેછે .

૩) લોકનૃત્યોનોજન્મશીરીતેથયોછે ?

જ) વર્ષોપહેલાનદીકિનારેસંસ્કૃતિનુંપારણુંહતું. ત્યારેજલોકનૃત્યનોજન્મથયુંહતો .એસમયનોમાણસપ્રકૃતિનીગોદમાંમસ્તબનીનેનાચવાકેગાવાલાગતો .આમમાનવીઆનંદઉર્મિઓમાંથીજલોકનૃત્યુજન્મ્યાછે .

વ્યાકરણ

ગુજરાતનાજાણીતાલોકનૃત્યોવિશેલખો

૧) ગરબો - ગરબોગુજરાતનુંવિશ્વપ્રસિદ્ધલોકનૃત્યસિન્હ. ગરબોશબ્દ ' ગર્ભદીપ ' પરથીબન્યોછે. નરાત્રિમાંસ્ત્રીઓઆધશક્તિનાગરબાગાયછે .

૨)હીંચનૃત્ય - ભાલપ્રદેશઅનેકાઠિયાવાડનુંઆનૃત્યછે.હાથમાંગાગરલઈનેહીંચલેવાનુંએદ્રશ્યઅદભુતહોયછે.

૩)ડાંગીનૃત્ય – ડાગ જિલ્લાના આદિવાસીઓના આ ડાંગી નૃત્ય માં તેઓ પ્રાણીઓ ,પંખીઓની નકલ નૃત્ય સ્વરૂપે કરે છે.

નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર માટે આપેલા વિકલ્પો માંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો

૧)ખુશાલીનાગામમાંદરવર્ષક્યારેરાતરળિયામણીબનીજતી ?

અ) દિવાળી આવે ત્યારે બ) શરદ પૂનમ આવે ત્યારે

ક)નવરાત્રી આવે ત્યારે ડ) શિવરાત્રી આવે ત્યારે

૨)પૂર્વીખુશાલીનીશુંસગીથાય ?

અ) મામાની દીકરી બ)કાકાની દીકરી

ક) ફોઈની દીકરી **ડ) માસીની દીકરી**

૩) પૂર્વીશાનાવિશેશિકાગોમાંઅખબારમાંલેખલખવાનીછે ?

અ) નવરાત્રીવિશે **બ) ગુજરાતના લોક નૃત્યવિશે**

ક) તહેવારોવિશે ડ) ગરબાની ઉત્પતિ વિશે

૪)'ગરબો ' શબ્દમૂળક્યાંશબ્દમાંથીઆવ્યોછે ?

અ)ગર્બદીપમાંથી બ) ગર્ભોમાંથી

ક) ગર્ભદીપમાંથી ડ) ગર્વદીપમાંથી

૫)નીચેનામાંથીકયોપુરુષનૃત્યનોપ્રકારછે ?

અ) હીંચ બ) ગરબો

ક) ટિપ્પણી **ડ) ગરબી**

શબ્દ સમૂહ માટેએક શબ્દકોશ માંથી પસંદ કરી લખો

(સિંધૂડો ,પ્રભાતિયું , કુતૂહલ ,ગાગર ,લોકનૃત્ય)

1. કશુક નવુંજોવાજાણવાનીઆતુરતા- કુતૂહલ
2. સામાન્યલોકોમાંપ્રચલિતનૃત્યપ્રકાર - લોકનૃત્ય

3. સાંકડામોંવાળુંપાણીભરવાનુંવાસણ - ગાગર
4. શૂરચડેએવાસુરનોએકભાગ - સિંધૂડો
5. સવારમાંગાવાનુંએકપ્રકારનુંપદ- પ્રભાતિયું

નીચેના શબ્દની શબ્દ જોડણી લખો

1. **સમૂહ + કવાયત = સમૂહકવાયત**
2. **સમૂહ + નૃત્ય = સમૂહનૃત્ય**
3. **સમૂહ + ભોજન = સમૂહભોજન**
4. **સમૂહ+ પ્રાર્થના = સમૂહપ્રાર્થના**

નવરાત્રીનિબંધ

નવરાત્રી વિશે નિબંધ

પ્રસ્તાવના

નવરાત્રી જેને આપણે નવરાત, નોરતા વગેરે નામોથી પણ જાણીએ છીએ. આ તહેવાર ભારતના લોકો સદીઓથી માતા દુર્ગા પ્રત્યેની તેમની ભક્તિ દર્શાવવા માટે તેમના નવ સ્વરૂપોની પૂજા કરીને ઉજવે છે. જેમાં નવરાત્રી દરમિયાન નવ દિવસ ઉપવાસ રાખવામાં આવે છે. આ સાથે, લોકો તેને ધામધૂમ અને ગીત સાથે અનિષ્ટ પર સારાની જીતના દિવસ તરીકે યાદ કરીને તહેવાર તરીકે ઉજવે છે. આ તહેવાર વર્ષમાં બે વાર ઉજવવામાં આવે છે. જેમાં પ્રથમ નવરાત્રિ (ચૈત્ર મહિનો) એપ્રિલ અથવા માર્ચ મહિનામાં ઉજવવામાં આવે છે અને બીજી (શરદ નવરાત્રિ) એટલે કે સપ્ટેમ્બર - ઓક્ટોબર મહિનામાં આખા નવ દિવસ સુધી ઉજવણી કર્યા પછી દસમા દિવસે દશેરા તરીકે ઉજવવામાં આવે છે. નવરાત્રિની નવ રાત્રિઓ સંપૂર્ણપણે માતા દુર્ગાને સમર્પિત કરીને લોકો આ તહેવારને સંપૂર્ણ ભક્તિ અને ભક્તિ સાથે ઉજવે છે, આ દિવસે દેવી દુર્ગાના નવ સ્વરૂપોની પૂજા કરતી વખતે દુર્ગા સપ્તશતીનો વિશેષ પાઠ કરવામાં આવે છે. આ નવ દિવસો દરમિયાન કરવામાં આવતી પૂજામાં કેટલીક માતાઓના નામ નીચે મુજબ છે.

નવરાત્રી ક્યારે ઉજવવામાં આવે છે?

હિંદુ ધર્મ અનુસાર નવરાત્રી વર્ષમાં 4 વખત આવે છે. ચૈત્રની નવરાત્રી, શારદીય નવરાત્રિ, ગુપ્ત નવરાત્રી અને પોષ નવરાત્રી. ચૈત્ર નવરાત્રિનો મહિનો સૌથી મહત્વપૂર્ણ માનવામાં આવે છે. આ નવરાત્રી ખૂબ જ ધામધૂમથી ઉજવવામાં આવે છે. ચૈત્ર નવરાત્રિમાં મા દુર્ગાના વિવિધ સ્વરૂપોની પૂજા કરવામાં આવે છે.

કવિતા -૧૦સાથીમારેબાર

અઘરાશબ્દો , શબ્દાર્થ

1. **સાંજ -**
2. **વાટ -**
3. **ઉચાટ -**
4. **હિંમત -**
5. **ટાયલી -**
6. **સળવળવું -**
7. **કાટલુ -**
8. **ખીજવું -**
9. **જંગ -**
10. **સંકલ્પ -**
11. **સબોસબ -**

12. ધોર
13. ખાળે-
14. રોકાણ

શબ્દાર્થ

1. સાંજ - સંધ્યાકાળ
2. વાટ - રસ્સ્તો
3. ઉચાટ - ચિતા ,ફિકર
4. હિંમત - બહાદુરી
5. ટાયલી - દોડડાપણ
6. સળવળવું - ડરામણું ,ભયાનક
7. કાટલુ - બાટ
8. ખીજવું - ગુસ્સેથવું
9. જંગ - યુધ્દ્
10. સંકલ્પ - નિચ્ચ
11. સબોસબ - ઉપરાઉપરી
12. ધોર - મડદુંદાટવાનોખાડો
13. ખાળે- અટકાવે
14. રોકાણ – વાર

સાહિત્ય

નીચેનાપ્રશ્નોનાએક -બેવાક્યમાંજવાબલખો

૧) ધૂળોનામનોવણિકક્યાંગામનોવતનીહતો ?

જ)ધૂળોનામનોવણિકઇડરગામનોવતનીહતો.

૨)ધૂળોક્યાંગામજવાનીકળ્યો ?

જ)ધૂળોકોટડાગામજવાનીકળ્યો .

૩)રસ્તામાંઅંધારુંથવાથીધૂળસાથેશીઘટનાબની ?

જ) રસ્તામાંઅંધારુંથવાનાકારણેધૂળોબીજીવાટેચડીજવાથીભૂલોપડ્યો .

૪)ધૂળોક્યારેહરખાઈગયો ?

જ)ધૂળાનોમારખાધાપછીચોરનાસીગયાત્યારેધૂળોહરખાઈગયો .

નીચેનાપ્રશ્નોનાજવાબસવિસ્તારલખો

૧) ધૂળોકેમભૂલોપડ્યો ?

જ) ધૂળોસમીસાંજેકોટડાગમેજવાનીકળ્યોહતો .ગામદૂરહતું .જંગલનીવાટેચાલતાચાલતાઅંધારુંથઈગયું .તેથીધૂળોબીજીવાટેચડીગયોઅનેભૂલોપડ્યો .

૨) ધોળોકોટડાગમેજવાકેમનીકળ્યો ?

જ)ધૂળાએકોટડાગામેજતાપોતાનીસાથેકોથળોઅનેતેમાંકાટલાંલીધાહોવાથીએવુંલાગેછેકેતેલગભગત્યાંવેપારકરવાગયોહશે .

૩)ચારચોરસામેધોળોકેમબાથભીડીશક્યો ?

જ) ચારચોરસામેધોળોકેમબાથભીડીશક્યો,કારણકેતેનીસાથેતેનાબારસાથીઓ - બેપગ ,બેહાથ ,ચારકાટલાંભરેલોકોથળોતેમજપોતાનીહિમતઅનેવિશ્વાસહતા .

વ્યાકરણ

નીચેનાપ્રશ્નોનાઉત્તરમાટેઆપેલાવિકલ્પોમાંથીસાચોવિકલ્પપસંદકરો

૧) ધૂળોકોટડાગામજવાક્યારેનીકળ્યો ?

અ)વહેલીસવારેબ) ભરબપોરે

ક) સમીસાંજેડ) અડધીરાતે

૨) ધૂળોબીજેરસ્તેકેમચડીગયો ?

અ) ચરોનાભયનાકારણેબ) અધારાનાકારણે

ક)જંગલીપશુનાડરનાકારણેડ)ઝાડીનાકારણે

૩)ચોરક્યાંસંતાયેલાહતા ?

અ)ઝાડીમાંબ) ઘાસમાં

ક)ખાઈમાંડ)ઝાડનીઓથે

૪)ધૂળાએપોતાનાકેટલાસાથીગણાવ્યા ?

અ) બેબ) ચારક) આઠડ) બાર

૫)ધૂળાનાખરાબેસાથીકોણહતા ?

અ) બેઆખોબ) બેહાથ

ક) કાટલાંઅનેકોથળાડ)હિંમતઅનેવિશ્વાસ

નીચેનીકાવ્યપઁક્તિઓનેગદ્યસ્વરૂપેલખો

૧) જંગલમાંભૂલોપડ્યો ,દિલમાંથયોઉચાટ .

જ)જંગલમાંભૂલોપડીગયો .તેથીતેનેમનમાંચિંતાથવાલાગી .

૨)નથીકદીહુંએકલો ,સાથીમારેબાર !

જ) હુંએકલોછુંજનથી ,મારીસાથેતોમારાબારસાથીદારોછે .

૩)ધૂળોકૂદ્યો , કોથળોવીંઝેસબોસબ !

જ)ધૂળોતરતજકૂદીપડ્યોઅનેકોથળોસબોસબવીંઝવાલાગ્યો .

૪)ક્યાંથીરે! આવાણિયોશીખ્યોઆવાદાવ ?

જ) આવાણિયોઆવાદાવક્યાંથીશીખ્યોહશે ?

૫) બારજણાજોછૂટશે ,થશેઆપણીધોર !

જ) બારેબારજણાજોઆવીજશેતોઆપણીતોધોરજખોડાઈજશે .

નીચેનારૂઢિપ્રયોગનાઅર્થઆપીવાક્યમાંપ્રયોગકરો

૧)ટાયલીકરવી - નકામીદોઢડહાપણનીવાતકરવી

વાક્ય -__________________________

૨)નોબતઆવવી - વખતઆવવો

વાક્ય -__________________________

૩)હાથબતાવવો - આવડતબતાવવી

વાક્ય -__________________________

૪)ભાગીપડવું - હિંમતહારીજવું

વાક્ય -__________________________

પાઠ- ૧૧કામનીમજાનેમજાનુંકામ

અઘરાશબ્દો

1. આનાકાનીકરવી
2. વચન
3. શિખામણ
4. ખડકલો
5. અણગમો
6. તબડકું
7. ફાવટ
8. ફરસ
9. ઠેસી
10. તિખારો
11. દીવાનખડ
12. પ્રયાસ